

Mediacja – co to takiego?

Mediacja to dobrowolny, poufny proces, w którym niezależna i bezstronna osoba – mediator – pomaga stronom sporu poradzić sobie z konfliktem, zidentyfikować jego sedno i pomóc znaleźć sposób na jego rozwiązanie. Mediacje nazywa się procesem „win to win” – każda strona coś zyskuje. Oczywiście strona godzi się również na pewne ustępstwa, ale z odpowiedzialnością za efekt końcowy. Wyrok nie zawsze uwzględnia faktyczne interesy i potrzeby stron. Sprawiedliwość jest ślepa, w mediacji zaś strony biorą na siebie odpowiedzialność za kształt zakończenia sporu.

W jakich sprawach?

Mediować można we wszelkich sprawach cywilnych (rodzinnych, spadkowych, ubezpieczeniowych, gospodarczych, odszkodowawczych, pracowniczych), także w sprawach karnych i administracyjnych. To dobre rozwiązanie w sprawach wrażliwych, jak sprawy odszkodowawcze czy takie, gdzie istotna jest ochrona wizerunku czy dobrego imienia, ale także w sporach z personelem, pracownikami, czy związanych z odpowiedzialnością zawodową.

Kiedy można mediować i jak się za to zabrać?

Mediację można podjąć z własnej inicjatywy albo zostać na nią skierowanym przez sąd, jeżeli toczy się już proces. Jeżeli jesteśmy stroną sporu i nie chcemy włożyć się w proces, można skierować do wybranego mediatora wniosek o wszczęcie mediacji. Wniosek jest prosty i nie podlega szczególnym rygorom formalnym, należy wskazać swoje dane, drugą stronę konfliktu, a także ogólnie określić przedmiot sporu i wniosek podpisać.

Sąd, przed którym toczy się sprawa, może także skierować strony do mediacji; na każdym etapie postępowania, więcej niż jeden raz, w trakcie całego postępowania, a nawet po wyroku w pierwszej instancji.

Kim jest mediator?

Mediator to bezstronna osoba, która posługując się swoją wiedzą i doświadczeniem, umożliwia stronom dialog na bezpiecznym, neutralnym gruncie. Mediator nie jest sędzią ani arbitrem, nie osądza, nie decyduje, nie ocenia dowodów. Mediator pomaga stronom usprawnić komunikację, oszacować rzeczywiste interesy i ułatwia dojście do obopólnej

satysfakcjonującego rozwiązania.

Kluczowe jest, iż mediator ma obowiązek zachować w całkowitej poufności wszystko, o czym dowie się podczas mediacji od każdej ze stron. Mediatora nie można przesłuchać w ewentualnym późniejszym procesie jako świadka (chyba że obie strony mediacji się na to zgodzą). Naruszenie tajemnicy mediacji jest inkryminowane przez Kodeks karny. Nadto warto wiedzieć, iż mediatorzy będący adwokatami są ubezpieczeni od odpowiedzialności cywilnej (polisa OC). Jednym z większych ośrodków mediacyjnych jest Centrum Mediacji przy Naczelnej Radzie Adwokackiej, pod auspicjami, którego działają także lokalne adwokackie ośrodki mediacji.

Ugoda jak wyrok sądu

Wyraźnie należy podkreślić, że ugoda zawarta przed mediatorem, a następnie zatwierdzona przez sąd, w skutkach jest równa wyrokowi sądowemu. Można nadać jej klauzulę wykonalności i skierować do komornika. Jednak większość ugód wykonywanych jest dobrowolnie. Jeśli nie dojdzie do ugody, nie znaczy to, że mediacja zakończyła się fiaskiem. Ważne, że strony podjęły wysiłek w celu rozwiązania konfliktu. Często na dalszym etapie sporu dochodzi do zawarcia ugody przed sądem.

Zawarcie ugody przed mediatorem, gdy sprawa jest już w sądzie, pociąga za sobą korzyści finansowe albowiem:

- sąd zwraca całą uiszczoną opłatę od pisma wszczynającego postępowanie (tzw. wpis sądowy), jeżeli ugodę zawarto przed pierwszą rozprawą,
- sąd zwraca trzy czwarte uiszczonych opłat od pisma wszczynającego postępowanie, jeżeli ugodę zawarto przed mediatorem po rozpoczęciu rozprawy;
- sąd nie pobiera opłaty od wniosku o zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem.

Stara zasada mówi, że „każda ugoda jest lepsza od wyroku”. W wyroku zawsze jedna strona jest przegrana, a czasem obydwie nie dostają tego, z czym do sądu przyszły. Wykonanie wyroku może być kłopotliwe lub wręcz niemożliwe, nawet mimo prowadzenia egzekucji. Wykonać postanowienia ugody, na której treść miało się wpływ, jest o wiele łatwiej.

Celem uzyskania szczegółowych informacji lub skontaktowania się z profesjonalnym mediatorem, zapraszam serdecznie na stronę Centrum Mediacji przy Naczelnej Radzie Adwokackiej <http://centrummediacji.nra.pl>

Mediator adw. Katarzyna Effort-Szczepaniak

katarzyna.essay@adwokatura.pl

Autorka jest adwokatem, absolwentką Wydziału Prawa i Administracji UŁ, Poddyplomowego Studium Prawa Europejskiego oraz Poddyplomowych Studiów z Zakresu Mediacji w Sprawach Gospodarczych.

Mediator, Członek Rady Konsultacyjnej Centrum Mediacji przy Naczelnej Radzie Adwokackiej, stały mediator przy Sądzie Okręgowym w Warszawie, Warszawa-Praga oraz Sądu Okręgowego w Łodzi. Wykonuje zawód adwokata w ramach :2K Konsorcjum Kancelarii Adwokackich w Warszawie i Łodzi. Prowadzi mediacje cywilne, odszkodowawcze, gospodarcze, z prawa własności intelektualnej oraz rodzinne.

Panaceum 12/2020